

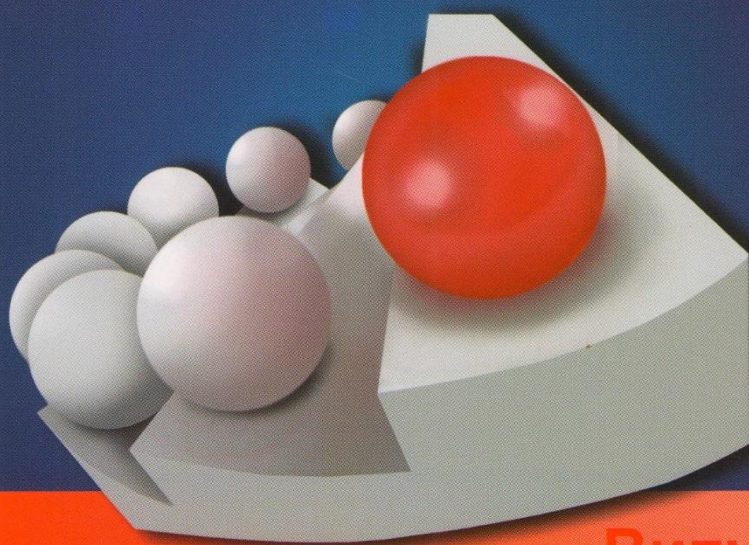
Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. Випуск 5

ISSN 2313-4011

Національна академія педагогічних наук України
Інститут спеціальної педагогіки

Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови

Випуск 5

УДК 376.1 + 371.21
ББК 74.30я431
О-72

ISSN 2313-4011

**ОСВІТА ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ:
ШЛЯХИ РОЗБУДОВИ
Збірник наукових праць**

Друкується за рішенням вченої ради Інституту спеціальної педагогіки НАПН України (протокол №4 від 7 квітня 2014 року)

Заснований 2000 р.
До 2009 р. виходив під назвою «Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі»
З 2009 р. зареєстрований зі зміною назви «Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови»
Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації,
серія KB №16355 – 4827P від 16.12.2009 р.

**ЗАСНОВНИКИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

Збірник затверджено ВАК України як фахове видання у галузі педагогічних (корекційна педагогіка) та психологічних (спеціальна психологія) наук (Постанова президії ВАК України №1-05/3 від 30.03.2011)

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ
04060, Київ, вул. М. Берлінського, 9
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України
тел.: (044) 440-42-92

© Усі права захищено. Жодна частина, елемент, ідея, композиційний підхід цього видання не можуть бути копіюваними чи відтвореними в будь-якій формі і будь-якими засобами без письмового дозволу видавця.

За достовірність фактів, дат, назв і правильність цитування відповідають автори.

Редакційна колегія залишає за собою право редагувати матеріали та може не поділяти точки зору авторів публікацій.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Засенко Вячеслав Васильович, директор Інституту спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України.

Заступник головного редактора:

Колупасєва Алла Анатоліївна, заступник директора з наукових питань спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор.

Мороз Борис Семенович, доктор біологічних наук, старший науковий співробітник, директор Науково-виробничого підприємства «ВАБОС»;

Сак Тамара Василівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач лабораторії інтенсивної педагогічної корекції Інституту спеціальної педагогіки НАПН України;

Супрун Микола Олексійович, доктор педагогічних наук, професор кафедри пенітенціарної педагогіки та психології Інституту кримінально-виконавчої служби;

Таранченко Оксана Миколаївна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України;

Хохліна Олена Петрівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психологічних дисциплін Національної академії внутрішніх справ;

Вісковатова Тетяна Павлівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова;

Рибалко Валентин Васильович, доктор психологічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу педагогічної психології і психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих.

Відповідальний секретар:

Литовченко Світлана Віталіївна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.

О-72 **Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови** : зб. наук. праць / за ред. В.В. Засенка, А.А. Колупасєвої. — Вип. 5. — Ч. 1. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 264 с.
ISBN 978-966-189-317-6

Збірник містить матеріали щодо технологій корекційної роботи, впровадження інклюзивної освіти в Україні, навчання і виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку. Наводяться результати експериментальних досліджень, пошуків шляхів підвищення ефективності підготовки означеної категорії дітей до самостійного життя, інтегрування в соціум.

Увага акцентується на особистісно-орієнтованих інноваційних педагогічних технологіях.

Адресується науковцям, практикам, студентам дефектологічних факультетів і відділень, всім, кому не байдужа доля дітей з особливостями психофізичного розвитку.

УДК 376.1 + 371.21
ББК 74.30я431

ISBN 978-966-189-317-6

© Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, 2014
© ТОВ «Імекс-ЛТД», 2014

ISSN 2313-4011

**OSVITA OSIB Z OSOBLYVYMY POTREBAMY:
SHLIAHY ROZBUDOVY**

**EDUCATION OF PERSONS WITH SPECIAL NEEDS
WAYS OF DEVELOPMENT**
collected scientific works

Published since 2000

FOUNDER
Institute of Special Pedagogy
the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

ISSN 2313-4011
**INTERNATIONAL IDENTIFIER FOR SERIALS
AND OTHER CONTINUING RESOURCES, IN THE ELECTRONIC
AND PRINT WORLD**

EDITORS' OFFICE
Address: Berlinskogo str. 9, Kyiv, 04060, Ukraine
Tel.: + 38 (044) 440-42-92

© All rights reserved. No part, element, idea or layout of this publication may be copied or reproduced in any form and by any means.

The authors are responsible for the accuracy of facts, dates, names and correct citations.

The editorial board reserves the right to edit material and may not share the point of view of their authors. for the accuracy of facts, quotations and other information correspond to the authors of publications

EDITORIAL STAFF

Editor-in-chief

Vyacheslav ZASENKO (Ukraine), Doctor in Education, professor, associate member of the NAPS of Ukraine, Director of the Institute of Special Pedagogy NAPS of Ukraine.

First deputy editor-in-chief

Alla KOLUPAIEVA (Ukraine), Doctor in Education, professor, Deputy Director for Research, Institute of Special Pedagogy NAPS of Ukraine.

EDITORIAL BOARD MEMBERS

Borys Moroz (Ukraine), Doctor in Biology, Senior Research Fellow;

Tamara Sak (Ukraine), Doctor in Psychology, professor;

Mukola Suprun (Ukraine), Doctor in Education, professor;

Oksana Taranchenko (Ukraine), Doctor in Education, Senior Research Fellow;

Olena Khokhlina (Ukraine), Doctor in Psychology, professor;

Tetiana Viskovatova (Ukraine), Doctor in Psychology, professor;

Valentyn Rybalko (Ukraine), Doctor in Psychology, professor.

Executive Editor

Svitlana Lytovchenko (Ukraine), Ph.D., Senior Research Fellow.

Education of Persons with Special Needs: Ways of Development :
collected scientific works / eds. Zasenkov V.V., Kolupaieva A.A. — Vol. 5.
— Kirovograd : Imex Ltd, 2014. — 260 p.

The collection contains materials on the technologies of correctional work, the implementation of inclusive education in Ukraine, training and education of children with special needs. The results of experimental investigations, ways to increase the effectiveness of training for such children to an independent life, and integration into society.

Focuses on student-oriented innovative teaching technologies.

Addressed to researchers, practitioners, students of faculties and departments of mental retardation, to all who care for children with special needs.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ СЕНСОРНИМИ ТА МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Агапюк Н.Б. Особливості методики вивчення лексики української жестової мови глухими молодшими школярами	10
Вавіна Л.С. Основні фактори активізації мовленнєвого розвитку дошкільників з порушеннями зору	18
Жук В.В. Особливості адаптування дітей з порушеннями слуху до умов інклюзивного навчання	25
Пригога З.С. Напрями та етапи методики корекції дизорфографії в учнів 5-6 класів з ТПМ	36
Костенко Т.М. Організація естетичного виховання дошкільників з порушеннями зору	45
Литвинова В.В. Компетентнісний підхід до навчання учнів з порушеннями слуху математиці в початкових класах	53
Кобальченко В.В. Психологічне здоров'я та благополуччя дітей з порушеннями психофізичного розвитку як актуальна проблема спеціальної психології	65
Бартенєва Л.І. Потенціальна готовність старших дошкільників з порушеннями мовленнєвим розвитком до оволодіння писемним мовленням	73
Трофименко Л.І. Особистісно-орієнтоване навчання дітей з порушеннями мовлення	82
Таранченко О.М. Національна система освіти осіб з порушеннями слуху в Україні: періодизація поступу	90
Федоренко О.Ф. Оптимізація процесу навчання учнів з порушеннями слуху	97
Шевченко В.М. Фізичне виховання дошкільників з порушеннями слуху в умовах реформування освіти	103

РОЗДІЛ ІІ.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ТА РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА

Гладченко І.В. Реалізація ортобіотичного підходу на початковому етапі вивчення шкільного курсу «Основи здоров'я» у спеціальних загальноосвітніх закладах для дітей з порушеннями розумового розвитку	113
---	-----

Сак Т.В. Диференціювання навчання школярів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі	123
Прохоренко А.І. Проблема саморегуляції в структурі навчальної діяльності школярів із затримкою психічного розвитку	131
Міненко А.В. Роль батьківської сім'ї у формуванні поведінкової саморегуляції дитини з синдромом дауна	140
Скрипник Т.В. Психолого-педагогічна допомога дітям з аутизмом з урахуванням їхніх особливих освітніх потреб	148
Омельченко І.М. Концепт «хронотоп комунікативної діяльності» дошкільників із затримкою психічного розвитку: філософсько-психологічна експлікація	157
Бабяк О.О. Формування когнітивного компонента міжособистісних стосунків у підлітків із ЗПР в шкільній групі	166
Босенко І.І. Особливості пізнавальної активності в навчальній діяльності у молодших школярів із затримкою психічного розвитку	175
Сухина І.В. Родинно-орієнтований підхід у контексті комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом	182
Прокіпенко О.А. Гендерні особливості формування когнітивного компоненту емоційно-вольової саморегуляції підлітків з розумовою відсталістю	192
Чеботарьова О.В. Удосконалення змісту трудового навчання молодших школярів із порушеннями опорно-рухового апарату.	203

РОЗДІЛ III.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ ЗАКЛАДІ

Колупасєва А.А. Трансформаційно-інклюзивні процеси як основа реформування освіти осіб з особливими потребами.	212
Лавіна А.В. Робота асистента вчителя в інклюзивному освітньому закладі	219
Коваль Л.В. До проблеми засвоєння дітьми дошкільного віку та підготовчих класів з особливими освітніми потребами основ знань із залученням нової інформаційної технології	232
Луценко І.В. Правові аспекти запровадження інклюзивної освіти в Україні.	240
Рубан О.М. Соціальне сирітство як фактор виникнення особливих освітніх потреб у дітей.	254
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	262

CONTENS

CHAPTER I

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL AND APPLIED ASPECTS OF LEARNING TECHNOLOGIES CHILDREN WITH SENSORY AND SPEECH DISORDERS

Natalia Adamiak Peculiarities of The Methods Of Ukrainian Sign Language Vocabulary Learning by Deaf Junior Schoolchild	10
Ludmyla Vavina The Main Factors of Enhancing Speech Development of Preschool Children with Visual Impairments	18
Valentyna Zhuk Adaptation Features of Children with Hearing Impairment to the Terms of Inclusive Education	25
Zoriana Pryhoda Directions and Stages of Dysarthria Correction Techniques for Students of 5-6 Grades with Severe Speech Disabilities. ...	36
Tetiana Kostenko Organization of Aesthetic Education of Preschool Children with Visual Impairment	45
Vira Lytvynova Competence Approach of Teaching Mathematics for Pupils with Hearing Impairment in Primary School	53
Vadym Kobylichenko Psychological Health and Wellbeing of Children with Psychophysical Development Disabilities as Urgent Problem of Special Psychology	65
Larysa Barteneva Potential Readiness of the Kindergarteners with Speech Disabilities for the Competent Writing Skills Mastering	73
Ludmyla Trofymenko Learner-Centered Teaching of Children with Speech Disabilities	82
Oksana Taranchenko The National Education System of Individuals with Hearing Impairments: Periodization of the Development	90
Oksana Fedorenko Improving the Educational Process of Students with Hearing Impairment	97
Volodymyr Shevchenko Physical Education of Preschool Children with Hearing Impairment in Terms of Education Reform	103

CHAPTER II

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL AND APPLIED ASPECTS OF DEVELOPMENT, TRAINING AND EDUCATION OF CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISTURBANCES AND DISORDERS OF AUTISTIC SPECTRUM

Iryna Hladchenko Realization of Orthobiosis Approach on The Initial Studying Stage of School Course «Health Basics» in Special General Educational Institutions for Mentally Retarded Children	113
Tamara Sak Differentiation of Teaching Students with Mental Retardation in Inclusive Classes	123

Lesia Prokhorenko A Problem of Self-Regulation In Structure of Educational Activity of Students With Delay of Psychical Development	131
Anna Mitenko The Role of Parental Family in Shaping Behavioral Self-Regulation of a Child with Down Syndrome	140
Tetiana Skrypnyk Psychological and Educational Assistance to Children with Autism Taking Into Account Their Special Needs	148
Iryna Omelchenko Concept «Chronotope of Communicative Activity» of Preschool Children With Delay of Psychical Development: Philosophical and Psychological Explication.	157
Olga Babiak Formation of the Cognitive Component of Interpersonal Relationships in Adolescents with Having Developmental Delay in School Group	166
Iryna Bosenko The Peculiarities of Cognitive Activity in Junior Schoolchildren with Retarded Mental Functioning in Learning Activity	175
Iryna Sukhina Family-Oriented Approach in the Context of a Comprehensive Psychological and Educational Assistance to Children with Autism	182
Olga Prokopenko Gender Features of Formation Cognitive Components of Emotional and Volitional Self-Regulation of Adolescents with Cognitive Disabilities	192
Olena Chebotareva Enhancements to the Content of Labor Training Younger Schoolboys with with Violations of Locomotorium	203

CHAPTER III

SCIENTIFIC METHODS OF ORGANIZATION OF INCLUSIVE EDUCATION IN SECONDARY SCHOOLS

Alla Kolupaieva Transformation Process as the Basis for Inclusive Education Reform of Persons with Special Needs	212
Andrii Lapin Work of Assistant Teacher in Inclusive Educational Institutions	219
Ljudmyla Koval To Problem of Mastering of Preschool Age Children and Preparatory Classes with special education needs basic knowledge involving new information technology.	232
Inna Lutsenko Legal Aspects of Implementation of Inclusive Education in Ukraine.	240
Olga Ruban Social Abandonment as Factor of Origin of the Special Educational Needs of Children	254